

Bez kapacít v regiónoch Slovensko nesplní svoj klimatický záväzok

Banská Bystrica, 27.01.2021: Regionálna energetika sa na Slovensku neplánuje a nekoordinuje a jej rozvoj je živelný. Namiesto strategických priorít ho určuje najmä prístup k dotáciám. Ak by sa tento stav nezmenil, Slovensko nikdy nedosiahne uhlíkovú neutralitu, ku ktorej sa medzinárodne zaviazalo. Odznelo to na online informačných dňoch určenom najmä pre predstaviteľov verejnej správy, odbornej verejnosti a médií, ktoré organizovalo združenie Priatelia Zeme-CEPA.

Nutnou podmienkou k splneniu tohto záväzku je čo najrýchlejšie vybudovanie kvalitnej a stabilnej infraštruktúry pre plánovanie a koordináciu udržateľnej regionálnej energetiky. Združenie preto už niekoľko rokov pracuje na návrhu takejto infraštruktúry, v poslednom roku v úzkej spolupráci aj s Ministerstvom hospodárstva.

Návrh predpokladá na jednej strane posilnenie regionálnych kapacít štátu a na strane druhej vytvorenie nových kapacít najmä pre samosprávy. Kľúčovým prvkom návrhu sú tzv. regionálne centrá udržateľnej energetiky (RCUE). Ich územnou pôsobnosťou by mali byť subregióny, s ktorými sa uvažuje pri programovaní eurofondov v rokoch 2021 – 2027 (zjednodušene, ide o územné celky väčšie ako dnešné okresy, ale menšie ako kraje). RCUE sa už počíta aj vo vládou schválenom a záväznom Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne SR do roku 2030.

Primárnou úlohou RCUE má byť dôsledná analýza energetickej potreby vo všetkých sektoroch, ktoré významne ovplyvňujú energetickú bilanciu v danom subregióne (najmä budovy, doprava, ale aj priemysel, poľnohospodárstvo a ďalšie). RCUE by mali stanoviť potenciál úspor v týchto sektoroch a tiež hodnoverne určiť potenciál obnoviteľných zdrojov pri dôslednom rešpektovaní environmentálnych obmedzení. Na základe takejto analýzy by RCUE mali navrhnúť kroky k postupnému zvyšovaniu energetickej sebestačnosti subregiónov a k ich uhlíkovej neutralite.

Okrem toho by RCUE vo svojom subregióne mali podporovať prípravu strategicky dôležitých a pilotných projektov, poskytovať samosprávam rôzne služby (napr. pri optimalizácii ich zmluvných vzťahov s dodávateľmi energie), spravovať energetický informačný systém a podporovať prenos a uplatňovanie príkladov dobrej energetickej praxe.

Podľa koordinátora príprav návrhu Juraja Zamkovského bude dôležité, aby RCUE vznikli plošne na celom Slovensku. Upozorňuje však, že je treba poučiť sa z minulosti a nové štruktúry vytvárať až po dôslednej príprave všetkých podmienok. Preto pred predpokladaným vznikom RCUE od roku 2024 musia byť vyriešené viaceré otvorené otázky. „Trebá najmä dosiahnuť dohodu hlavných partnerov o najvhodnejšom administratívnom nastavení RCUE, pripraviť jednotné metodické postupy pre ich činnosť a vopred vyškoliť dostatočný počet odborníkov“, konštatuje Zamkovský a dodáva: „Tak ako dnes žiadna inštitúcia ani firma nemôže fungovať bez účtovníka, ani regióny sa bez silných odborných kapacít nemôžu živelne dopracovať k uhlíkovej neutralite.“

Nové kapacity by regiónom mali priniesť okrem energetickej sebestačnosti aj ekonomickú stabilitu. Potvrdzujú to mnohé regióny z Rakúska, Nemecka, Dánska alebo Škandinávie. „Keď sme do takýchto regiónov v minulosti organizovali atraktívne exkurzie pre starostov, prvá otázka hostiteľov znela –

koľko ľudí sa vo vašich samosprávach zaoberá energetikou? A zrazu všetci hľadeli do zeme,“ hovorí Zamkovský.

Možný obrovský ekonomický efekt dobre nastavenej regionálnej energetiky už potvrdzujú aj nedávne energetické analýzy pre územné celky v okresoch Kežmarok a Rožňava. Napríklad len zo Zamaguria (región na slovensko-poľskom pohraničí s necelými 6 tisíckami obyvateľov) odteká každý rok 5 mil. EUR v dôsledku vysokej energetickej spotreby dovážaných palív a energie.

Podľa Priateľov Zeme-CEPA je to logický dôsledok živelného vývoja regionálnej energetiky. Príklad zo Zamaguria nie je na Slovensku výnimkou, ale železným pravidlom, ktorému podliehajú všetky regióny. Ich spoločným menovateľom je absencia kapacít. Jediným východiskom – a nutným predpokladom k splneniu ambiciózneho záväzku Slovenska k uhlíkovej neutralite do 30 rokov - je preto plošné vybavenie regiónov primeranými odbornými kapacitami. Bude to krok nielen nevyhnutný, ale aj všeobecne výhodný.

Kontakt:

Priatelia Zeme-CEPA, o.z.

Mgr. Michaela Farkašovská, koordinátorka aktivít (0908 736 955)

Link na záznam z informačného dňa, ktorý bude dostupný do 2.2.2021 (budúci utorok):

<https://priateliazemecepa.clickmeeting.com/webinar-recording/fb0d6ee66>:

Informačný deň aj súvisiace komunikačné aktivity sú súčasťou projektu projektu „Od energetickej závislosti k sebestačnosti: tvorba udržateľnej energetickej politiky vo vidieckych regiónoch“, ktorý je financovaný z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom OP Efektívna verejná správa.

Európska únia
Európsky sociálny fond